

U 63/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Suomen liittymisestä eurooppalaiseen Digitaaliset yhteisresurssit -digitaali-infrastruktuurikonsortioon (Digital Commons)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle muistio Suomen liittymisestä eurooppalaiseen Digitaaliset yhteisresurssit -digitaali-infrastruktuurikonsortioon (Digital Commons, DC-EDIC) sekä sen perussäännön keskeinen sisältö.

Helsingissä 27.11.2025

Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne

Johtava asiantuntija Maria Rautavirta

20.11.2025

EHDOTUS SUOMEN LIITTYMISEKSI DIGITAALISET YHTEISRESURSSIT - DIGITAALI-INFRASTRUKTUURIKONSORTIOON

1 Tausta

Suomen on tarkoitus liittyä tarkkailijajäseneksi eurooppalaiseen digitaali-infrastruktuurikonsortioon Digitaaliset yhteisresurssit (*Digital Commons EDIC*, myöhemmin *DC-EDIC*) ja varata mahdollisuus hakea myöhemmin varsinaista jäsenyyttä, mikäli rahoitus jäsenmaksun kattamiseksi varmistuu ja hanke toteuttaa Suomen tavoitteita. Valtioneuvostolta pyydetään valtuudet molempien ratkaisujen edistämiseen.

DC-EDIC panee täytäntöön monikansallisen hankkeen (Multi-Country Project) digitaalisten yhteisresurssien kehittämiseksi, ylläpitämiseksi ja skaalaamiseksi EU:ssa sekä niiden käytön helpottamiseksi jäsenmaiden julkisessa hallinnossa ja taloudessa. Se edistää avoimia, yhteentoimivia ja turvallisia ratkaisuja, vähentää riippuvuutta suljetuista alustoista ja vahvistaa digitaalista suvereniteettia. *Digitaalisilla yhteisresursseilla* tarkoitetaan konsortion perussäännön mukaisesti digitaalisia resursseja, joita tuotetaan, omistetaan ja hallinnoidaan hajautetusti ja yhteisöllisesti. Hallintoon sisältyvät pääsy- ja jakamissäännöt, joiden tarkoituksena on varmistaa resurssin ja siihen liittyvän yhteisön kehitys ja kestävyys sekä estää yksinoikeudellinen käyttö, voitontavoittelu tai arvon yksipuolinen hyödyntäminen. Esimerkkejä digitaalisista yhteisresursseista ovat vapaa ja avoimen lähdekoodin ohjelmisto, avoin laitteisto, avoimet standardit ja internetprotokollat, avoin koulutus, avoin tiede ja avoin data, kuten Wikipedia, OpenStreetMap, DNS ja internetprotokollat, Linux ja Mastodon.

Eurooppalaisista digitaalisen infrastruktuurin konsortioista (*European Digital Infrastructure Consortium*, myöhemmin EDIC) säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä digitaalinen vuosikymmen 2030-ohjelman perustamisesta. EDIC on oikeushenkilömuoto, jonka avulla voidaan nopeuttaa ja yksinkertaistaa monikansallisten eurooppalaisten hankkeiden perustamista ja toteuttamista. Monikansallisilla hankkeilla helpotetaan EU:n digitalisaatiotavoitteiden saavuttamista.

Kukin EDIC on oikeushenkilö, joka perustetaan vähintään kolmen EU:n jäsenvaltion hakemuksesta tehdyllä komission päätöksellä. Perustajajäsenvaltiot määrittelevät EDIC:in hallintorakenteen ja muut toimintaa koskevat säännöt konsortion perussäännössä. EDIC:in talousarvio perustuu sen jäsenten rahoitusosuuksiin, joita täydennetään muilla tulolähteillä, kuten EU:n tai kansallisilla avustuksilla. EDIC voi toteuttaa monikansallisen hankkeen ottamalla käyttöön perustajajäsenvaltioiden harkinnan mukaan yhteistä infrastruktuuria, tarjoamalla palveluja ja kokoamalla yhteen julkisyhteisön, yksityisten tahojen, loppukäyttäjien ja toimialojen edustajia.

Euroopan komissio teki 29. lokakuuta 2025 päätöksen (EU) 2025/2170, jolla perustettiin eurooppalainen digitaalinen infrastruktuurikonsortio Digital Commons EDIC. Päätös perustuu Digitaalinen vuosikymmen 2030-ohjelman päätökseen (EU) 2022/2481. Konsortion tehtävänä on toteuttaa monikansallinen hanke digitaalisten yhteisresurssien kehittämiseksi, kattaen eurooppalaisen yhteisen datainfrastruktuurin ja palvelut sekä yhteen kytketyn julkishallinnon.

Perustajajäsenet ovat Ranska, Saksa, Italia ja Alankomaat ja isäntävaltio Ranska vastaa konsortion kotipaikasta ja kansainvälisen aseman tunnustamisesta. DC-EDIC:in sääntömääräinen kotipaikka on Pariisi. Päätöksessä vahvistetaan konsortion oikeushenkilöllisyys, hallintorakenne ja verovapautukset sekä määritellään sen toiminnan periaatteet avoimuuden, yhteentoimivuuden ja digitaalisen suvereniteetin edistämiseksi.

Komission päätöksen taustalla on Euroopan riippuvuus tuontiteknologioista ja suljetuista digitaalisista infrastruktuureista, minkä katsotaan luovan haavoittuvuuksia taloudelle ja demokratialle. DC-EDIC vastaa tähän haasteeseen vahvistamalla avoimia, yhteentoimivia ja suvereeniä vaihtoehtoja, jotka tukevat EU:n digitaalista suvereniteettia ja Digitaalinen vuosikymmen 2030-ohjelman tavoitteita. Päätöksessä konsortion DC-EDIC:in tehtäväksi on vahvistettu toteuttaa monikansallinen hanke digitaalisten yhteisresurssien kehittämiseksi erityisesti eurooppalaisen yhteisen datainfrastruktuurin ja palveluiden sekä yhteen kytketyn julkishallinnon alueilla. Konsortion tavoitteena on rakentaa eurooppalainen yhteisö, joka kokoaa yhteen julkiset, yksityiset ja kansalaisjärjestöjen toimijat. Se pyrkii tarjoamaan avoimia vaihtoehtoja kriittisillä alueilla, kuten tekoälyssä, pilvipalveluissa, kyberturvallisuudessa, paikkatietoon perustuvissa teknologioissa (*geomatiikka*) ja sosiaalisissa verkostoissa. Lisäksi DC-EDIC luo kestävän rahoitusmekanismin digitaalisten yhteisresurssien tuotannon, ylläpidon ja levittämisen tueksi sekä edistää laajaa käyttöönottoa hallinnoissa, yrityksissä ja kansalaisten keskuudessa.

Liittyessään konsortioon jäsenet, joita voivat olla vain jäsenvaltiot, sitoutuvat kuulumaan ja suorittamaan jäsenmaksunsa konsortiolle ensimmäiseksi kahdeksi vuodeksi DC-EDIC:in perustamisesta. DC-EDIC:in tarkkailijajäsenien ei tarvitse suorittaa jäsenmaksua kuuluaan konsortioon. Tarkkailijajäsenet ja muut osapuolet, jotka eivät ole DC-EDIC:in varsinaisia jäseniä, voivat antaa vapaaehtoisia DC-EDIC:ille lahjoituksia, joita ei kuitenkaan katsottaisi jäsenmaksuksi. Suomen tavoitteena on myöhemmin liittyä varsinaisena jäsenenä DC-EDIC:iin, mikäli tarvittava rahoitus jäsenyyden edellyttämiin jäsenmaksuihin varmistuu ja hanke toteuttaa Suomen tavoitteita. Varsinaisena jäsenenä osallistumisesta Suomelle aiheutuvat kulut koostuisivat perussäännön mukaisesta jäsenmaksusta, joka olisi 150 000 euroa vuodessa.

Jäsenellä on oikeus osallistua ja äänestää DC-EDIC:in yleiskokouksessa ja osallistua muihin sen järjestämiin tapahtumiin sekä saada tukea, jota DC-EDIC tarjoaa asiaankuuluvien järjestelmien, prosessien ja palvelujen kehittämiseksi. Jäsenellä on myös oikeus osallistua hanke-ehdotuksiin ja rahoitusmahdollisuuksiin Euroopassa ja kansallisella tasolla, joissa DC-EDIC toimii koordinaattorina, konsortion jäsenenä tai edunsaajana. Tarkkailijajäsenellä on oikeus osallistua sen yleiskokoukseen ilman äänestysoikeutta sekä tämän järjestämiin tapahtumiin.

Kunkin jäsenen ja tarkkailijajäsenen on ilmoitettava edustajansa yleiskokoukseen. Jäsenvaltio voi valtuuttaa yhden tai useamman julkisen toimijan tai julkista palvelutehtävää hoitavan yksityisen toimijan edustamaan itseään. DC-EDIC:in perussäännön mukainen Suomea edustava taho jäsenelle kuuluvissa asioissa olisi liikenne- ja viestintäministeriö ja muissa kuin jäsenvaltion jäsenrooliin liittyvissä asioissa Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra, jonka liikenne- ja viestintäministeriö nimeäisi osallistumaan DC-EDIC:in puitteissa tehtävään työhön. Perussääntö ei estä Suomea myöhemmin muuttamasta tai täydentämästä Suomen edustajia yleiskokoukseen.

2 Ehdotuksen tavoite

Suomen tavoite osallistumiselle DC-EDIC-konsortioon on vahvistaa kansallista digitaalista suvereniteettia ja edistää eurooppalaisten arvojen mukaista digitaalista infrastruktuuria

tukemalla yhteisresurssien kehittämistä. Osallistumisen kautta Suomi pyrkii edistämään avoimesti käytettävien ja luotettavien yhteisresurssien ratkaisujen käyttöönottoa julkisessa hallinnossa, tukea innovatiivisia ja skaalautuvia digitaalisia palveluja, sekä varmistaa, että suomalaiset toimijat – kuten viranomaiset, tutkimuslaitokset ja pk-yritykset – voivat hyödyntää EU:n rahoitusta ja osaamista yhteisresurssien kehittämishankkeissa. Tämä tukisi myös Suomen strategisia tavoitteita datataloudessa, osaamisen kehittämisessä ja kestävä digitalisaation edistämiseksi. Suomella on vahva ja pitkäaikainen traditio avoimien ratkaisujen kehittämisessä ja hyödyntämisessä, erityisesti julkisessa hallinnossa, tutkimuksessa ja koulutuksessa. Tuotetasolla laajaan käyttöön ovat levinneet muun muassa Linux-käyttöjärjestelmä, MariaDB, IRC-keskustelufoorumit ja SSH-salausprotokolla. Suomi on ollut edelläkävijä myös avoimen lähdekoodin ohjelmistojen käyttöönotossa esimerkiksi kunnissa, valtionhallinnossa ja oppilaitoksissa, ja on tukenut avoimuutta myös lainsäädännön ja tietojärjestelmien kehittämisessä. Suomella on paljon myös Pohjoismaa-Baltia yhteistyössä tehtyä kehittämistyötä avoimen lähdekoodin julkisissa palveluissa ja näiden skaalaaminen EU:n tason ratkaisuiksi edistäisi sekä kansallisia että EU:n laajuisia digitalisaatiokehitystä ja yritysten vientimahdollisuuksia.

Eurooppalaisen terveysdata-alueen ja data space support center -konsortion jäsenenä Sitralla on vahva asema yhteisresurssien kehittämisessä data-avaruustyössä eli avointen, luottamukseen perustuvien ja skaalautuvien dataekosysteemien rakentamisessa. Osana DC-EDIC-konsortiota Suomi voisi yhteensovittaa yhteisresurssien kehittämistyötä data-avaruuksien kehittämiseen osallistumalla monikansallisiin data-avaruushankkeisiin, joissa kehitetään yhteisiä standardeja, rajapintoja ja palveluita, sekä tarjota asiantuntemusta tietosuojaa-, tietoturva- ja datan hallintamalleissa. Lisäksi Suomi voisi toimia pilottimaana yhteisresurssipohjaisille hajautettujen digitaalisten infrastruktuurien jakamisalustoille mikä vahvistaisi Suomen asemaa vastuullisen ja ihmiskeskeisen datatalouden edelläkävijänä Euroopassa.

Myös Suomen jäsenyys eurooppalaisten kielimallien ALT-EDIC -konsortiossa, suurteholaskennan avoimet ratkaisut sekä valtionhallinnon digitalisointi luovat edellytyksiä hyödyntää DC-EDIC:in verkostoja ja yhteisrahoitusta kehittämistyöhön. Erityisesti käyttötapauskohtaisten tekoälyratkaisujen saaminen käyttöön edellyttää, että ratkaisuja kehitetään vaikuttavuuden näkökulmasta riittävän konkreettisella tasolla huomioiden skaalautuvuuden ja yhteentoimivuuden toteutuminen käytännössä.

Suomi pyrkii Sitran koordinaattoroolin kautta edistämään DC-EDIC:in perussäännössä esitettyjä toimenpiteitä seuraavasti:

Yhteiskehittämisen verkosto ja suomalaisten digital commons -ratkaisujen portfolion luominen: Sitra koordinoi Suomen osallistumista, ekosysteemien rakentamista ja yhteiskehittämistä kokoamalla keskeisiä organisaatioita, viranomaisia ja muita toimijoita yhteen hyödyntäen myös nykyisiä kansallisia verkostoja, kuten yhteentoimivuuden sparrausryhmä, sekä kokemuksia pidemmälle edistyneistä dataekosysteemeistä kuten Datatalouden kasvuohjelman pilotit (TEM), liikenteen ekosysteemi tai työllisyyspalveluiden ekosysteemi sekä Findynet Osuuskunnan edistämät sähköisten todistusten ekosysteemit. Tavoitteena on kehittää olemassa olevia komponentteja pidemmälle ja laajentaa niiden käyttöä EU-tasolla. Eurooppalaisen digitaalisen infrastruktuurin kehitys edellyttää jatkuvaa ja pitkäjänteistä työtä, ei yksittäisiä pistemäisiä projekteja. Tämä varmistaa yhteentoimivuuden, kustannustehokkuuden ja skaalautuvuuden koko unionin alueella. Keskeinen edellytys onnistumiselle on toimivan yhteistyömallin löytäminen julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Yhteistyö mahdollistaa resurssien tehokkaan hyödyntämisen, innovaatioiden nopeamman käyttöönoton ja ratkaisujen ylläpidon pitkällä aikavälillä.

Identiteetin hallinta ja tietoturva: sähköiset todistukset (credentials) ovat keskeinen osa EU:n digitaalista infrastruktuuria (esim. eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakot, eIDAS). Niiden avulla vahvistetaan identiteettiä ja oikeudet (henkilön, organisaation tai järjestelmän tunnistaminen ja käyttöoikeuksien hallinta) sekä mahdollistetaan datan jakamisen ja hyödyntämisen yhteiset sopimuskäytännöt luotettavasti ja läpinäkyvästi.

Perusinfrastruktuurin kehittämisen ja yhteiskäytön tukeminen: Sitran koordinaatoroolin tavoitteena on edistää sellaisten komponenttien kehitystä ja laajempaa käyttöä, joihin yksityisillä yrityksillä ei yksin ole resursseja tai mahdollisuuksia investoida. EU-maissa avoimeen lähdekoodiin perustuvia ratkaisuja on kehitetty paljon, mutta niiden laajempi hyödyntäminen on vähäistä. Esimerkiksi digitaalisten identiteettien osa-alueella Sitran laajempaa yhteisöä kokoava rooli tukisi toimivaltaisten ministeriöiden ja virastojen koordinaatiotyötä niin, että viranomaisten vastuulla tapahtuvaa valmistelua voitaisiin edistää myös DC-EDIC:n kautta.

Semanttinen yhteentoimivuus: keskeinen edellytys EU-tason digitaalisten palveluiden ja myös tekoälyratkaisujen kehitykselle. Yhteiset ontologiat ja standardit varmistavat, että data tarkoittaa samaa eri järjestelmissä ja maissa, mikä mahdollistaa rajat ylittävän tiedonvaihdon, vähentää päällekkäistä kehitystyötä ja parantaa tekoälyn luotettavuutta.

Standardointi ja avoimen lähdekoodin komponenttien kehittäminen: monet ratkaisut, joita Suomi tarvitsee, ovat tarpeen tai sääntelyn johdosta jopa pakollisia myös muissa EU-maissa. Tämä luo perustan yhteisinvestoinneille, esimerkiksi identiteetin hallinnan ratkaisuille, kuten eurooppalaisten digitaalisen identiteetin lompakoille tai rajat ylittävien sähköisten luottamuspalveluiden hyödyntämiselle.

Arviointi, sertifiointi ja luottamus: Suomi voi osallistua yhteisresurssien jatkuvuuden kannalta keskeiseen laadunvarmistukseen tarjoamalla menetelmiä ja asiantuntemusta, joilla luodaan peruslinjaukset ja arvioidaan teknologioiden luotettavuutta, tietoturvaa, saavutettavuutta ja eettisyyttä. Tämä tukee EU:n sääntelyn noudattamista ja vahvistaa käyttäjien luottamusta yhteisresurssipohjaisiin ratkaisuihin.

3 Eurooppalaisen Digitaaliset yhteisresurssit -digitaali-infrastruktuurikonsortion perussäännön keskeinen sisältö

3.1 Konsortion tehtävät

DC-EDIC:in tehtävänä on toteuttaa monikansallinen hanke, joka keskittyy digitaalisiin yhteisresursseihin. Hankkeen painopiste on eurooppalaisen yhteisen datainfrastruktuurin ja -palvelujen kehittämisessä sekä yhteen kytketyn julkishallinnon edistämisessä. Konsortio kokoaa jäsenvaltioiden resurssit ja koordinoi yhteistyötä yhteisöjen kanssa yhteisresurssien kehittämiseksi, ylläpitämiseksi ja laajentamiseksi sekä niiden käyttöönoton edistämiseksi.

Konsortion toiminta kattaa eurooppalaisen yhteisön rakentamisen, rahoituksen saavutettavuuden parantamisen fyysisen ja digitaalisen yhden luukun palvelun sekä asiantuntijakeskuksen avulla, oikeudellisen ja teknisen tuen tarjoamisen, politiikkaneuvonnan sekä osallistumisen monikansallisiin projekteihin. Pääsy DC-EDIC:in infrastruktuureihin ja palveluihin on avointa, läpinäkyvää ja syrjimätöntä, mikä koskee myös testaus- ja kokeiluympäristöjä. Konsortio kehittää lisäksi yhteisiä hakulomake- ja asiointistandardeja, jotta rahoitusten hakeminen olisi sujuvaa.

DC-EDIC:in työohjelma jakautuu viiteen kokonaisuuteen:

- eurooppalaisen yhteisön rakentaminen (tapahtumat, paikalliset solmupisteet, vuotuinen yhteisöfoorumi),
- rahoituksen helpottaminen (one-stop-shop ja hakuosaamisen tuki),
- ylläpidon, kehityksen ja skaalaamisen tuki (juridiset palvelut, lisenssiklinikat, testaus- ja kokeiluympäristöt sekä yhteiset kehitysalustat),
- strateginen kehitys ja vaikuttaminen (tietopohja, suositukset ja synergiat muiden EDIC:ien kanssa), sekä
- osallistuminen konkreettisiin projekteihin, kuten eurooppalaisen digitaalisen infrastruktuurin komponenttien kehittämiseen.

Konsortion työskentelytapa on avoin ja yhteiskehittävä. Kaikki ohjelmistot, jotka kehitetään DC-EDIC:in puitteissa, julkaistaan avoimen lähdekoodin lisensseillä, jotta uudelleenkäytettävyys ja läpinäkyvyys varmistetaan.

Ensimmäisiin toimiin kuuluvat johtajan ja perustamistiimin rekrytointi, Digital Europe Programme -tukiprojektin käynnistäminen sekä digitaalisen yhden luukun palvelun ja asiantuntijakeskuksen perustaminen. Vuoteen 2027 mennessä tavoitteena on järjestää Digital Commons Forum ja siihen liittyvä palkintokokonaisuus sekä julkaista vuosittainen raportti digitaalisten yhteisresurssien tilasta (State of the Digital Commons), jonka kautta voidaan seurata vaikuttavuutta ja varmistaa, että eurooppalainen digitaalinen infrastruktuuri vahvistuu avoimien ratkaisujen avulla.

DC-EDIC:in toiminta perustuu avoimuuteen ja yhteistyöhön. Konsortio rakentaa rajat ylittävän yhteisön, joka yhdistää kysynnän ja tarjonnan ja tukee eurooppalaisten teknologiayritysten kykyä kehittää ratkaisuja eurooppalaisille käyttäjille. Se toteuttaa monikansallisia hankkeita, jotka skaalautuvat pilottiratkaisuista eurooppalaisiksi alustoiksi sekä luo hallintorakenteen ja oikeushenkilön, joka mahdollistaa pitkäjänteisen investoinnin ja päätöksenteon. Lisäksi DC-EDIC tarjoaa teknistä ja juridista tukea ylläpitoon, skaalaamiseen ja yhteentoimivuuteen sekä osallistuu strategiseen vaikuttamiseen politiikkaneuvonnan ja tietoisuuden lisäämisen kautta. Konsortio julkaisee vuosittain raportin digitaalisten yhteisresurssien tilasta ja järjestää Digital Commons Forum -tapahtuman.

3.2 Jäsenet ja tarkkailijajäsenet sekä näiden oikeudet ja velvollisuudet

DC-EDIC:in jäseniksi voivat liittyä Euroopan talousalueen jäsenvaltiot ja ETA-valtioiden hallintoalueet. Konsortioon voi liittyä myös tarkkailijajäsenenä. Tarkkailijajäsenet ovat oikeutettuja osallistumaan yleiskokoukseen ilman äänioikeutta. Kolmannet valtiot ja kansainväliset organisaatiot voivat liittyä vain tarkkailijajäseniksi. Uusien jäsenten hyväksymisestä päättää yleiskokous liittymishakemuksen perusteella perussäännön mukaisin menettelyin.

Tarkkailijaksi voivat liittyä jäsenvaltiot sekä jäsenvaltioiden alueet ja kaupungit. Tarkkailijajäsen ei maksa jäsenmaksua, eikä sillä ole äänioikeutta, mutta se saa näkyvyyden valmisteluun ja voi myöhemmin hakea varsinaiseksi jäseneksi. Tarkkailijajäsenvaltiot voivat liittyä ilman määräaikaa ilmoituksella. Alueiden ja kaupunkien tarkkailijajäsenstatus on aluksi kahdeksi vuodeksi ja sitä voidaan jatkaa hakemuksella. Tarkkailijalla on oikeus osallistua jäsenten kokouksiin ilman äänioikeutta, nimetä edustava taho (julkinen tai julkista palvelutehtävää

hoitava yksityinen), osallistua DC-EDIC:in toimintaan toteutusstrategian määrittämissä puitteissa sekä antaa ad hoc -luonteista taloudellista tai ei-taloudellista tukea.

Varsinaiset jäsenet ovat oikeutettuja nimeämään edustavan elimen yleiskokoukseen ja osallistumaan DC-EDIC:in yleiskokouksen toimintaan sekä käyttämään äänioikeuttaan. Jäsenvaltio voi valtuuttaa yhden tai useamman julkisen toimijan, kuten aluehallinnon viranomaisen, tai julkista palvelutehtävää hoitavan yksityisen toimijan edustamaan itseään DC-EDIC:issä tiettyjen oikeuksien käyttämisessä ja velvoitteiden hoitamisessa. Tällainen edustuksen valtuutus ei vaikuta jäsenvaltion asemaan tai vastuisiin konsortion jäsenenä. Jäsenen on ilmoitettava jäsenvaltioiden kokoukselle edustavasta tahosta, delegoiduista oikeuksista ja velvoitteista sekä kaikista muutoksista edustuksessa. Tarkemmin edustuksen valtuuttamista koskevat rajaukset on määritelty Digitaalinen vuosikymmen -päätöksen (EU) 2022/2481) 13 artiklan 2 kohdassa.

Perussäännön mukaisesti jäsenen on maksettava vuotuinen jäsenmaksu, jonka määräytymisperusteet on kuvattu perussäännön liitteessä III. Kullakin jäsenellä ja tarkkailijajäsenellä on velvollisuus edistää DC-EDIC:in toimintaa perussäännön mukaisesti

Jäsenyydestä voi erota tai jäsen voidaan erottaa perussäännössä määritellyin menettelyin. Ensimmäisen kahden täyden vuoden aikana DC-EDIC:in perustamisesta jäsen ei voi erota konsortiosta, ellei liittymisen yhteydessä ole sovittu jäsenyydestä lyhyemmäksi ajaksi. Tarkkailijajäsenen ei tarvitse sitoutua konsortioon kolmeksi vuodeksi konsortion perustamisesta ja se voi erota siitä kirjallisella ilmoituksella yleiskokouksen puheenjohtajalle.

Jäsenet ja tarkkailijat osallistuvat DC-EDIC:in toimintaan eri rooleissa, mutta molemmilta edellytetään erottamisen uhalla sitoutumista konsortion tavoitteisiin ja perussääntöihin. Molempien tulee nimetä edustava taho ja edustava henkilö, tukea ja edistää DC-EDIC:in toimintaa, suojata luottamuksellista tietoa, edistää DC-EDIC:in palveluiden ja infrastruktuurin käyttöönottoa sekä kerätä käyttäjäpalautetta. Lisäksi heidän odotetaan osallistuvan kansallisen ekosysteemin kehittämiseen, joka tukee digitaalisten yhteisresurssien aloitteita ja kestävien käytäntöjen vahvistumista. Jäsenet ovat velvollisia suorittamaan vuosittaisen jäsenmaksun ja noudattamaan perussääntöjä sekä niiden täytäntöönpanosääntöjä, kun taas tarkkailijat voivat tarjota taloudellista tai ei-taloudellista tukea ad hoc -periaatteella. Molempien tulee toimia hyvässä uskossa ja suojella DC-EDIC:in muita oikeutettuja etuja.

3.3 Hallinto ja päätöksenteko

DC-EDIC:in ylintä päätösvaltaa käyttää jäsenten ja tarkkailijajäsenten edustajista muodostuva yleiskokous (Assembly of Members). Yleiskokous nimittää ja tarvittaessa erottaa konsortion johtajan. Se hyväksyy uudet jäsenet, täytäntöönpanosäännöt ja toteutusstrategian, vuotuisen talousarvion, työohjelman, monivuotisen rahoitus suunnitelman sekä tilinpäätöksen. Yleiskokous päättää jäsenten ja tarkkailijajäsenten asemasta sekä näiden rahoitusosuuksista. Lisäksi yleiskokous voi perustaa neuvoo-antavia elimiä ja nimittää niiden jäsenet. Yleiskokous voi muuttaa DC-EDIC:in perussääntöä perussäännössä määritellyn menettelyn mukaisesti. Yleiskokous on päätöksentekokykyinen, jos edustettuna on vähintään 60 % jäsenistä. Sääntömuutoksia ei voi tehdä ilman määränemmistöstä.

Euroopan komissio osallistuu yleiskokouksen keskusteluihin ilman äänioikeutta. Mikäli jokin toimi rahoitetaan suoraan EU:n keskitetystä hallinnoidusta ohjelmasta, komissiolla on rajoitettu veto-oikeus näihin toimiin. Yleiskokouksessa jäsenen äänimäärä perustuu vuotuisen rahoitusosuuteen perussäännön liitteen II mukaisesti.

Konsortion operatiivisesta johtamisesta vastaa johtaja (Director), jonka yleiskokous valitsee avoimella ja läpinäkyvällä menettelyllä. Johtajaa tukevat strategisissa kysymyksissä neuvoa-antava elin (Advisory Board) sekä tarvittaessa ad hoc -komiteat, kuten toteutusstrategiakomitea (Implementation Strategy Committee). Ensimmäisen kuuden kuukauden aikana johtajan nimittämisestä valmistellaan ja hyväksytään toteutusstrategia, jossa kuvataan toimet, roolit, resurssit, välitavoitteet ja mittarit sekä riskienhallinta. Strategian toteutumisesta raportoidaan ja sitä päivitetään vuosittain. Lisäksi DC--EDIC:in pääsykäyttäjäpolitiikka (Access Policy) takaa avoimet, läpinäkyvät ja syrjimättömät ehdot konsortion tarjoamiin palveluihin, ratkaisuihin ja tapahtumiin. Ohjelmistoihin sovelletaan avointen ohjelmiston lisenssejä ja muihin avoimesti käytettäviin ratkaisuihin voidaan tarvittaessa laatia täydentäviä lisenssiehtoja.

Kukin jäsen tai tarkkailijajäsen nimeää yhden virallisen edustajan yleiskokoukseen. Lisäksi delegaatioon voi kuulua asiantuntijoita siten, että delegaatiossa voi olla enintään viisi henkilöä. Varsinaisilla jäsenillä on äänioikeus suhteessa rahoitusosuuteen. Tarkkailijajäsenillä ei ole äänioikeutta yleiskokouksessa.

Varsinaisella jäsenellä on oikeus osallistua ja äänestää yleiskokouksessa, nimetä edustava taho tai tahoja, hyödyntää DC-EDIC:in tuottamia tuloksia, mukaan lukien immateriaalioikeudet siltä osin kuin säännöissä on määritelty, osallistua DC-EDIC:in tapahtumiin, saada tukea järjestelmien, prosessien ja palvelujen kehittämiseen sekä osallistua EU:n ja kansallisiin rahoitushakuihin, joissa DC-EDIC toimii koordinaattorina tai kumppanina. Jäsen sitoutuu maksamaan vuotuisen jäsenmaksun, edistämään DC-EDIC:in tavoitteita, suojaamaan luottamuksellista tietoa, edistämään palvelujen käyttöönottoa ja käyttäjäpalautteen keruuta sekä tukemaan kansallista ekosysteemiä, joka edistää yhteisresurssien käyttöä. Jäsenyydestä voi erota kahden täyden toimintavuoden jälkeen tilikauden päättyessä kuuden kuukauden irtisanomisajalla. Äänioikeus voidaan keskeyttää, jos rahoitusvelvoitteet viivästyvät. Eroava jäsen ei ole oikeutettu maksujen palautuksiin eikä konsortion varoihin.

DC-EDIC:in perustamisen jälkeen yleiskokous asettaa väliaikaisen johtajan (Interim Director), joka vastaa konsortion toiminnan käynnistämisestä siirtymävaiheen aikana. Väliaikaisen johtajan tehtävänä on valmistella konsortion hallinnolliset ja operatiiviset rakenteet sekä varmistaa, että toiminta voidaan aloittaa viivytyksettä. Siirtymävaiheessa perustetaan myös ad hoc -toteutusstrategiakomitea (Implementation Strategy Committee), jonka tehtävänä on laatia ensimmäinen toteutusstrategia ja täytäntöönpanosäännöt. Komitea koostuu jäsenvaltioiden ja tarkkailijajäsenten edustajista sekä asiantuntijoista, jotka valitaan väliaikaisen johtajan ja jäsenten yhteistyössä. Suomi pyrkii liittymään mukaan konsortion toimintaan ajoissa, jotta se voi vaikuttaa tulevaan toteutusstrategiaan.

Siirtymävaiheen hallinnossa otetaan huomioon jo päätetyt prioriteetit, kuten johtajan rekrytointi, ensimmäisen yleiskokouksen järjestäminen ja konsortion toiminnan käynnistämiseen liittyvät kiireelliset oikeudelliset toimet. Näiden toimien toteuttamisesta vastaa isäntävaltio, ellei jokin perustajajäsen esitä vastalauseita ilmoituksen jälkeen. Siirtymävaiheen hallinto kestää enintään kuusi kuukautta perustamispäätöksen voimaantulosta, jonka aikana valmistellaan pysyvä hallintomalli, budjetti ja työohjelma yleiskokouksen hyväksyttäväksi.

3.4 Rahoitus

DC-EDIC:in resurssit muodostuvat jäsenten rahoitusosuuksista, jotka voivat olla rahasuorituksia tai luontoissuorituksia, tarkkailijajäsenten ad hoc -tuesta, mahdollisesta EU-ohjelmärahoituksesta, lahjoituksista sekä palvelutuotoista. Tilikausi on kalenterivuosi ja kirjanpito, tilintarkastus sekä julkaistavat tilinpäätöstiedot noudattavat isäntävaltion, eli tässä tapauksessa Ranskan, lakia.

Arvonlisävero- ja valmisteverovapautukset koskevat hankintoja, jotka DC-EDIC ja sen jäsenet tekevät konsortion viralliseen ja yksinomaiseen käyttöön. Vapautuksen edellytyksenä on, että hankinta liittyy voittoa tavoittelemattomaan toimintaan ja sen arvo ylittää 300 euroa. Jäsenen vastuu DC-EDIC:in veloista on rajattu omien rahoitusosuuksien määrään.

Jäsenmaksun määräytymisperusteena käytetään yhdistelmää, jossa on 100 000 euron kiinteä vuosiosuus ja bruttokansantuotteeseen perustuva lisämaksu. Pienimmän BKT-luokan (Tier 1) lisä on 10 000 euroa, keskiluokan (Tier 2; BKT 0,25–1,0 biljoonaa euroa) lisä on 50 000 euroa ja suurimman luokan (Tier 3; BKT enemmän kuin 1 biljoona euroa) lisä on 140 000 euroa. Suomen osalta tämä tarkoittaisi vähintään 150 000 euron jäsenmaksua vuodessa varsinaisena jäsenenä (100 000 euroa + 50 000 euroa). Äänimäärä kytkeytyy rahoitusosuuteen: 150 000 euron maksu vastaa kahta ääntä ja yli 249 999 euron maksu tuo kolme ääntä. Maksu voidaan suorittaa jäsenvaltion tai sen edustavan tahon toimesta ja osa maksuista voidaan kattaa luontoissuorituksina, kunhan laskenta on läpinäkyvää ja todennettavaa.

DC-EDIC:in toiminta rahoitetaan jäsenmaksuilla ja hakemalla rahoitusta EU:n eri rahoitusinstrumenteista, kuten Digital Europe -ohjelmasta. Jäsenmaksujen suuruus määräytyy perussäännön ja sen liitteiden mukaisesti. Tarkkailijajäsenet ja muut osapuolet, jotka eivät ole varsinaisia jäseniä, voivat antaa vapaaehtoisia lahjoituksia DC-EDIC:ille, mutta näitä ei katsota jäsenmaksuksi. Digital Europe -ohjelmaan sisältyy kaudelle 2025–2027 rahoitusta DC-EDIC:ille ja komissio on jo tehnyt päätöksen merkittävästä rahoituksesta konsortion käynnistämiseksi vuonna 2025. Vuosien 2025–2027 budjetiksi esitetään 3,9 miljonoa euroa.

DC-EDIC:in perustamispäätöksen ((EU) 2024/458) mukaisesti konsortio ja sen jäsenet ovat vapautettuja arvonlisä- ja valmisteverosta. Arvonlisäverovapautukset rajataan koskemaan hankintoja, jotka DC-EDIC ja sen jäsenet tekevät konsortion viralliseen ja yksinomaiseen käyttöön. Vapautuksen edellytyksenä on, että tällainen hankinta on tehty pelkästään DC-EDIC:in toimintaperiaatteiden mukaista voittoa tavoittelematonta toimintaa varten. Vapautukset arvonlisäverosta rajataan hankintoihin, joiden arvo on yli 300 euroa. Valmisteverovapautukset rajataan koskemaan hankintoja, jotka DC-EDIC tekee sen viralliseen ja yksinomaiseen käyttöön. Vapautuksen edellytyksenä on, että i) tällainen hankinta on tehty pelkästään DC-EDIC:in toimintaperiaatteiden mukaista voittoa tavoittelematonta toimintaa varten ja ii) hankinta on arvoltaan yli 300 euroa.

4 Ehdotuksen politiikkakehys

Suomi on jo aiemmin ollut mukana valmistelemassa ja liittymässä useisiin eri EDIC-konsortioihin, jotka käsittelevät muun muassa kieliteknologioita, liikkumisen ja logistiikan tietoa, lohkoketjuteknologioita, rakennetun ympäristön digitaalista kaksosta, kyberturvallisuutta, genomiikkaa, julkista hallintoa ja ruoantuotantoa. DC-EDIC:iin liittyminen jatkaa tätä linjaa ja vahvistaa Suomen asemaa vaikuttaa eurooppalaisen digitaalisen infrastruktuurin kehitykseen.

DC-EDIC:iin liittyminen toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteita koskien kasvua datataloudesta ja digitalisaatiosta. Digitalisaatio ja teknologian kehittyminen voivat oikein hyödynnettyinä merkittävästi parantaa ihmisten elämänlaatua, yritysten kilpailukykyä ja työvoiman saatavuutta sekä tehostaa julkista hallintoa. Tavoitteena on tarttua täysimääräisesti uusien teknologioiden ja digitalisaation tarjoamaan potentiaaliin.

Vuonna 2022 Euroopan unionin neuvoston Ranskan puheenjohtajakaudella käynnistettiin työ yhteisresurssien edistämiseksi. Helmikuussa 2022 julkaistu julistus kutsui jäsenvaltiot kehittämään eurooppalaista aloitetta digitaalisten yhteisresurssien käyttöön ja kehittämiseen.

Tämän seurauksena perustettiin väliaikainen työryhmä, johon osallistui 19 jäsenvaltiota sekä Euroopan komissio ja Euroopan ulkosuhdehallinto. Työryhmä laati raportin *Towards a Sovereign Digital Infrastructure of Commons*, jossa esitettiin konkreettisia ehdotuksia, kuten eurooppalaisen onestopshopin perustaminen rahoituksen ja tuen keskittämiseksi, yhteisten standardien kehittäminen sekä monitoimijaisen hallintomallin luominen. Suomi oli aktiivisesti mukana tässä työryhmässä ja osallistui raportin valmisteluun, tuoden esiin näkemyksiä datatalouden ja yhteentoimivuuden edistämisestä sekä kokemuksia kansallisista avoimen datan ja avoimen lähdekoodin ratkaisuista. Raportti loi pohjan DC-EDIC:in perustamiselle ja ohjaa sen tavoitteita kohti eurooppalaista digitaalista suvereniteettia.

Konsortion perussäännössä on tunnistettu useita Euroopan unionin strategisia linjauksia ja säädöksiä, jotka korostavat digitaalisen suvereniteetin, ihmiskeskeisyyden, avoimuuden ja innovatiivisuuden merkitystä EU:n digitaalisen infrastruktuurin kehittämisessä, joihin DC-EDIC:in perustaminen pohjautuu.

Perustamisen lähtökohtana on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/694, jolla perustettiin Digitaalinen Eurooppa -ohjelma. Erityisesti asetuksen 8 artiklassa korostetaan edistyneiden digitaalisten teknologioiden käyttöönoton tukemista julkisella sektorilla sekä EU:n teollisuudessa, mukaan lukien pk-yritykset ja startupit.

Lisäksi DC-EDIC:in perustaminen perustuu päätökseen (EU) 2022/2481, jolla luotiin Digitaalinen vuosikymmen 2030-politiikkaohjelma. Tämä ohjelma määrittää strategisen suunnan kohti ihmiskeskeistä, perusoikeuksiin perustuvaa, osallistavaa, avointa ja läpinäkyvää digitaalista ympäristöä kaikissa jäsenvaltioissa.

Perustamista tukevat myös seuraavat asiakirjat ja aloitteet:

- Euroopan julistus digitaalisista oikeuksista ja periaatteista (2023/C 23/01), joka korostaa ihmisoikeuksien ja eurooppalaisten arvojen noudattamista digitaalisessa maailmassa.
- EU:n perusoikeuskirja (2012/C 326/02), erityisesti yksityisyyden suojan, henkilötietojen suojan sekä sananvapauden ja tiedonsaannin oikeuksien osalta.
- Next Generation Internet (NGI) -aloite, joka edistää luottamusta, turvallisuutta ja osallisuutta internetin kehityksessä.
- Open Internet Stack -aloite, joka tukee helposti käyttöönotettavien, suvereenien avoimen lähdekoodin ratkaisujen kehittämistä yhteiskunnan hyödyksi.
- Neuvoston päätelmät digitaalisesta diplomatiasta (18.7.2022, 26.6.2023) sekä EU:n digitaalipolitiikan tulevaisuudesta (21.5.2024), joissa kannustetaan digitaalisten yhteisresurssien kehittämistä.
- Neuvoston suositukset digitaalisten taitojen ja osaamisen edistämisestä koulutuksessa ja opetuksessa (23.11.2023), joissa korostetaan digitaalisten yhteisresurssien strategista autonomiaa, kustannustehokkuutta ja läpinäkyvyyttä.

DC-EDIC:in perustaminen tunnistaa digitaalisten yhteisresurssien tarjoamat mahdollisuudet eurooppalaisen digitaalisen suvereniteetin vahvistamisessa sekä niiden roolin ihmisoikeuksia, eurooppalaisia arvoja ja yhteisiä etuja kunnioittavan digitaalisen maailman muovaamisessa. Avoimen ja yhteisöllisen hallintomallinsa kautta digitaalisten yhteisresurssien katsotaan

edistävän julkista etua, demokraattista päätöksentekoa ja EU:n kilpailukykyä sekä datatalouden potentiaalin hyödyntämistä.

Yhteisresurssien tehokas hyödyntäminen edellyttää pitkäjänteistä rahoitusta, joka mahdollistaa niiden kehittämisen, ylläpidon ja laajentamisen. Koska yhteisresurssit eivät perustu kaupalliseen lisensointiin, niiden elinkaari ja toimintakyky riippuvat usein julkisesta tuesta, yhteisöllisestä panoksesta ja vapaaehtoisista kontribuutioista. Tämä edellyttää selkeitä rahoitusmalleja, jotka yhdistävät kansallisia ja EU-tason resursseja sekä mahdollistavat luontoissuoritusten ja yhteiskehittämisen hyödyntämisen.

Toinen keskeinen edellytys on hallintomallien selkeys ja yhteensopivuus julkisen sektorin toimintatapojen kanssa. Yhteisresurssien hallinta voi perustua hajautettuihin tai yhteisöllisiin rakenteisiin, mikä vaatii viranomaisilta kykyä toimia avoimissa ja monitoimijaisissa ympäristöissä. Tämä voi edellyttää uudenlaista osaamista, sopimuskäytäntöjä ja riskienhallintaa, erityisesti silloin kun yhteisresurssia käytetään osana virallista infrastruktuuria tai palvelutuotantoa.

Lisäksi yhteisresurssien hyödyntäminen edellyttää poliittista tukea ja sääntelyä, joka tunnistaa niiden arvon osana digitaalista infrastruktuuria. Tarvitaan linjauksia, jotka tukevat avoimen lähdekoodin käyttöä, yhteentoimivuutta ja datan jakamista turvallisesti ja eettisesti. Sääntelyllä voidaan myös varmistaa, että yhteisresurssien käyttö ei vaaranna tietosuojaa, tietoturvaa tai julkisen hallinnon vastuullisuutta.

Haasteena on myös yhteisresurssien tunnettuus ja hyväksyttävyys. Monet organisaatiot eivät vielä tunnista niiden strategista arvoa tai niihin liittyviä hyötyjä. Tämä voi johtaa siihen, että yhteisresurssien käyttö jää satunnaiseksi tai rajoittuu yksittäisiin pilottihankkeisiin. Tietoisuuden lisääminen, osaamisen vahvistaminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen ovat keskeisiä toimenpiteitä, joilla yhteisresurssien käyttöä voidaan laajentaa ja vakiinnuttaa osaksi julkista ja yksityistä digitaalista toimintaa.

5 Ehdotuksen oikeusperusta ja Suomen osallistumisesta päättäminen

EDIC:ien perustamiseen ja sisäiseen toimintaan sovelletaan unionin oikeutta, erityisesti päätöstä (EU) 2022/2481. Toissijaisesti sovelletaan isäntävaltion lakia (Ranska) sekä DC-EDIC:in perussääntöä ja täytäntöönpanosääntöjä.

Valtioneuvosto vastaa EU-asioiden kansallisesta valmistelusta (PL 93 §:n 2 mom.). Valtioneuvoston on PL 96 §:n mukaan kirjelmällään lähetettävä eduskunnalle ehdotus, josta päätetään EU:ssa ja joka muutoin kuuluisi eduskunnan toimivaltaan.

EDIC:in perustamiseen ja sisäiseen toimintaan sovelletaan unionin oikeutta ja erityisesti digitaalinen vuosikymmen 2030-ohjelman perustamisesta annettua päätöstä ((EU) 2022/2481). Toissijaisesti sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa EDIC:in sääntömääräinen kotipaikka on, sellaisten asioiden osalta, joita ei säännellä tai säännellään vain osittain unionin oikeudessa ja erityisesti päätöksessä ((EU) 2022/2481). Kolmanneksi sovelletaan EDIC:in perussääntöä ja sen täytäntöönpanosääntöjä.

EDIC perustetaan päätöksen ((EU) 2022/2481) perusteella menettelyssä, jossa komissio tutkittuaan, täyttävätkö jäsenvaltioiden esittämä hakemus, perussääntö, tekninen kuvaus eurooppalaisesta monikansallisesta hankkeesta sekä isäntjäsenvaltion ilmoitus siitä, tunnustaako se EDIC:in perustamispäivästä alkaen kansainväliseksi järjestöksi, tekee päätöksen

EDIC:in perustamisesta tai hylkää hakemuksen. EDIC:it ovat oikeushenkilöitä siitä päivästä lähtien, kun komission päätös tulee voimaan. DC-EDIC on perustettu 29.10.2025.

Perustuslain 93 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto vastaa Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on katsonut, että 93 §:n 2 momentti kattaa myös unionin toimivaltaan muodollisesti kuulumattomat, mutta unioniasioihin sisällöltään ja vaikutuksiltaan rinnastettavat asiat (PeVM 10/1998 vp). Valtioneuvoston on PL 96 §:n mukaan kirjelmällään lähetettävä puhemiehelle viipymättä tietoonsa tullut ehdotus sellaiseksi säädökseksi, sopimukseksi tai muuksi toimeksi, josta päätetään Euroopan unionissa ja joka muutoin perustuslain perusteella kuuluisi eduskunnan toimivaltaan.

Edellä olevan perusteella liikenne- ja viestintäministeriö pyytää kehyksen puitteissa valtioneuvostolta allekirjoitusvaltuudet DC-EDIC:ille esitettävän tarkkailijajäsenyyshakemuksen ja myöhemmin mahdollisen jäsenyyshakemuksen allekirjoittamiseksi Suomen puolesta. Eduskunta osallistuu valmisteluun PL 96 §:n mukaisesti.

6 Ehdotuksen vaikutukset

6.1 Teknologiset ja tieteelliset vaikutukset

Suomen osallistuminen DC-EDIC:in jäsenenä edistää yhteiskunnan digitalisoitumisen tavoitetta ja teknologisia innovaatioita tarjoamalla välittömän pääsyn yhteiseen yhtenäisresursseja koskevaan valmisteluun. Oikein kohdennettuna ja skaalattuna digitaalisten yhteisresurssien käyttö voi merkittävästi lisätä EU:n omavaraisuutta digitaalisessa infrastruktuurissa pelkkiä tieteen avoimia ratkaisuja laajemmalle. Avoimet ratkaisut toimivat usein myös yhteentoimivuutta edistävinä teknologisina alustoina, mikä parantaa myös markkinoiden toimivuutta, ratkaisujen vaihdettavuutta ja sitä kautta vähentää riippuvuuksia yksittäisistä toimittajista tai arvoketjuista.

Hyödyistä saadaan konkreettista näyttöä jo avoimen tieteen infrastruktuureista, jotka toimivat yhteisresursseina. Esimerkiksi tutkimusverkot, yhteiskäyttöiset laskentaympäristöt, standardoidut datarakenteet ja pilvipohjaiset palvelut ovat mahdollistaneet tehokkaan resurssien jakamisen, nopeuttaneet tutkimustulosten syntyä ja tukeneet laajoja kansainvälisiä yhteistyöhankkeita. Näiden mallien soveltaminen julkisiin digitaalisiin palveluihin ja laajemmin yksityissektorille voi tuottaa vastaavia hyötyjä: yritykset voivat hyödyntää yhteisiä teknisiä alustoja, osallistua yhteiskehitykseen ja rakentaa palveluja, jotka pohjautuvat yhteisesti ylläpidettyihin ja luotettaviin komponentteihin. Tämä vähentää kehityskustannuksia, parantaa yhteentoimivuutta ja luo pohjan skaalautuville, eurooppalaisiin arvoihin perustuville digitaalisille palveluille.

Digitaaliset yhteisresurssit tarjoavat avoimen lähdekoodin ratkaisuja, standardeja ja datarakenteita, joita voidaan hyödyntää tutkimuksessa, julkisissa palveluissa ja yritysten tuotekehityksessä. Tämä vähentää päällekkäistä kehitystyötä ja nopeuttaa uusien teknologioiden käyttöönottoa. Avoimuus lisää luottamusta ja mahdollistaa laajan auditoinnin, mikä parantaa tietoturvaa ja luotettavuutta. Lisäksi yhteisöllinen kehitys tukee innovaatioita ja vahvistaa eurooppalaista osaamista kriittisillä aloilla, kuten tekoälyssä, pilvipalveluissa ja paikkatietoteknologioissa.

6.2 Yhteiskunnalliset vaikutukset

DC-EDIC:in piirissä kehitettävät ja tuettavat yhteisresurssit lisäävät julkisten palvelujen saavutettavuutta ja läpinäkyvyyttä. Ne tukevat yhdenvertaisuutta tarjoamalla ratkaisuja, jotka eivät sido käyttäjiä yksittäisiin toimittajiin, mikä vähentää toimittajalukkoa ja vahvistaa kansalaisten oikeuksia digitaaliseen osallistumiseen. Avoimet alustat voidaan mukauttaa eri kielille ja kulttuureille, mikä edistää monimuotoisuutta ja saavutettavuutta. Yhteisresurssit tukevat myös kestävä kehitystä, sillä yhteiskäyttöiset ratkaisut vähentävät resurssien tuhlausta ja mahdollistavat vihreämmän digitaalisen infrastruktuurin.

6.3 Taloudelliset vaikutukset

DC-EDIC-konsortion käynnistämisen ja ensimmäisten kolmen toimintavuoden kokonaisbudjetti on arviolta 3 948 867 euroa. Euroopan komissio tukee konsortion toimintaa merkittävästi, myöntäen 2,4 miljoonaa euroa rahoitusta valmisteluvaiheeseen ja alkuvuosien toimintaan. Muu rahoitus koostuu pääasiassa perustajajäsenten rahoitusosuuksista. Varsinaisiin avointen ratkaisuiden hankkeisiin on varattu tästä 926 000 euroa. Suomen hakiessa myöhemmin mahdollisesti DC-EDIC:in varsinaiseksi jäseneksi perussäännön mukaisesti Suomen tulisi maksaa jäsenmaksu, joka on 150 000 euroa vuodessa aikavälillä 2026–2027. Tarkkailijajäsenet ja muut osapuolet, jotka eivät ole DC-EDIC:in varsinaisia jäseniä, voivat antaa vapaaehtoisia lahjoituksia DC-EDIC:ille. Lahjoituksia ei katsottaisi jäsenmaksuksi. Lisäksi jäsenmaat ja tarkkailijat voivat lahjoittaa konsortiolle työsuorituksia ja asiantuntija-apua. Lisäksi konsortio hakee jatkossa lisärahoitusta EU-ohjelmista ja ulkopuolisilta lähteiltä.

Taloudellisesti yhteisresurssit alentavat kustannuksia, koska ne tarjoavat valmiita komponentteja ja standardeja ilman lisenssimaksuja. Tämä luo merkittäviä säästöjä julkiselle hallinnolle ja yrityksille. Avoimet ratkaisut tukevat pk-yritysten kilpailukykyä, sillä ne helpottavat markkinoille pääsyä ja vähentävät riippuvuutta suurista teknologiatoimittajista. DC-EDIC:in kautta Suomi saa pääsyn EU-tason rahoitukseen ja yhteishankkeisiin, mikä vahvistaa kansallista innovaatiokenttää ja luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Yhteisresurssit toimivat alustana uusille palveluille ja sovelluksille, mikä kiihdyttää digitaalista taloutta ja tukee Suomen asemaa eurooppalaisessa teknologiakehityksessä.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Eurooppalaiseen digitaali-infrastruktuurikonsortioon liittyminen ei kuulu Ahvenanmaan itsehallinnon piiriin.

8 Ehdotuksen kansallinen käsittely

EU8-kilpailukykyjaoston kirjallinen käsittely 17.-19.11.2025

EU19-viestintäjaoston kirjallinen käsittely 17.-19.11.2025

EU20-tutkimus- ja innovaatiojaoston kirjallinen käsittely 17.-19.11.2025

9 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että liittyminen DC-EDIC:iin on Suomen edun mukaista. Osallistuminen digitaalisten yhteisresurssien konsortioon lisää Suomen vaikutusmahdollisuuksia avointen ratkaisujen ja avoimen tieteen edistämiseen ja parantaa Suomen mahdollisuutta hyödyntää konsortion kautta avautuvia rahoitusmahdollisuuksia.

Valtioneuvosto suhtautuu positiivisesti jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön liittyen eurooppalaiseen digitaali-infrastruktuurikonsortioon digitaalisista yhteisresursseista. Suomi on yksi edelläkävijöistä avoimen lähdekoodin ratkaisujen kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Suomella on myös vahvat ekosysteemit edistää yhteisresurssien kehittämistä ja käyttöönottoa.

Valtioneuvosto korostaa, että yhteisresursseilla on mahdollisuus vähentää digitaaliseen infrastruktuuriin ja erityisesti ohjelmistoihin liittyviä kustannuksia sekä lisätä yhteentoimivuutta ja skaalautuvuutta sekä madaltaa yritysten pääsyä markkinoille ja kehittää uutta liiketoimintaa. Yhteisresurssien hyödyntämistä ja soveltamista tulee edistää niin, että se ei sulje pois yritysten immateriaalioikeuksiin (IPR) perustuvaa arvонуontia ja että yhteisöllisesti kehitettyihin ratkaisuihin liittyvät tietoturvariskit hallitaan asianmukaisesti.

Valtioneuvosto esittää, että Suomi liittyisi tarkkailijajäseneksi DC-EDIC:iin. Lisäksi valtioneuvosto esittää, että Suomi liittyisi myöhemmin varsinaiseksi jäseneksi DC-EDIC:iin, mikäli tarvittava rahoitus jäsenmaksujen suorittamiseksi varmistuu ja hanke toteuttaa Suomen tavoitteita.